

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
Δ/ΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΑΘΛΗΤΙΚΗ

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΤΕΧΝΙΚΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Αθήνα Ιούλιος 2010

ΤΕΧΝΙΚΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΗΣ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

1. Σκοπός:

Σκοπός της θέσπισης προδιαγραφών για κάθε κατηγορία αθλητικής εγκατάστασης, που αφορά στο Άθλημα του Ποδοσφαίρου είναι η εφαρμογή τους στις παρακάτω περιπτώσεις:

- 1.1. Στη σύνταξη των Μελετών και στην εκτέλεση των έργων που αφορούν στο Ποδόσφαιρο, αρμοδιότητας της Γ.Γ.Α.
- 1.2. Στη χρήση τους ως προτύπου, ή υποδείγματος για τη σύνταξη των Μελετών και την εκτέλεση αντίστοιχων Έργων από άλλους φορείς του Δημοσίου, ή του Ιδιωτικού Τομέα.
- 1.3. Στον έλεγχο και την έγκριση ως προς τη λειτουργικότητα από τη Γ.Γ.Α. εγκαταστάσεων Ποδοσφαίρου, αλλά και σε οποιαδήποτε άλλη προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις χορήγηση έγκρισης.
- 1.4. Στη διαμόρφωση από τη Γ.Γ.Α. πρότασης Όρων Δόμησης για τις εκτός σχεδίου Αθλητικές Εγκαταστάσεις, αλλά και σε οποιαδήποτε προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις πρόταση, ή γνωμοδότηση.
- 1.5. Στην υποβοήθηση των αρμοδίων ελεγκτικών οργάνων για τη χορήγηση αδειών λειτουργίας στις αντίστοιχες εγκαταστάσεις.

Οι προδιαγραφές αφορούν στα ελάχιστα απαραίτητα χαρακτηριστικά μιας ποδοσφαιρικής εγκατάστασης, με γνώμονα την άρτια λειτουργικότητά της, την ασφάλεια των χρηστών της και την εξοικονόμηση πόρων κατά τη κατασκευή και λειτουργία της.

Τα χαρακτηριστικά αυτά διαφοροποιούνται ανάλογα με το επιδιωκόμενο επίπεδο χρήσης της εγκατάστασης (π.χ. αγώνες και διοργανώσεις διαφόρων κατηγοριών, προπονήσεις, άθληση για όλους, κτλ.).

Σύμφωνα και με τον επισυναπτόμενο Πίνακα Τ.ΠΟΣ-2, όπου τα γήπεδα διαχωρίζονται ανά κατηγορίες Αγώνων:

- α. Elite: Διεθνείς Αγώνες
- β. Κατηγορία 3: Αγώνες Super League, Β' & Γ' Εθνικής κατηγορίας.
- γ. Κατηγορία 2: Αγώνες Δ' Εθνικής κατηγορίας.
- δ. Κατηγορία 1: Αγώνες ερασιτεχνικών κατηγοριών και Τοπικών Ενώσεων, σχολικοί αγώνες κτλ.

2. Ορισμός.

Ένας χώρος ορίζεται ως Αθλητικός, εφ' όσον σε αυτόν υφίστανται ή πρόκειται να χωροθετηθούν εγκαταστάσεις που έχουν ως κύριο σκοπό την Άθληση των ανθρώπων που θα τις χρησιμοποιούν. Ειδικότερα, αν μια εγκατάσταση έχει σαν κύριο σκοπό την εξυπηρέτηση του Ποδοσφαίρου, τότε έχουμε μία Ποδοσφαιρική εγκατάσταση, που με τη σειρά της διακρίνεται από το βαθμό της δυνατότητας που παρέχει για τη διεξαγωγή του Αθλήματος, δηλαδή διεξαγωγή αγώνων εθνικού ή και διεθνούς επιπέδου, προπονήσεων, μαζικού αθλητισμού, κτλ.

Οι εγκαταστάσεις αυτές μπορούν να αποτελούν ξεχωριστό Αθλητικό χώρο με αυτόνομη λειτουργία, (όπως π.χ. το γήπεδο Καραϊσκάκη), ή να είναι μέρος ενός ευρύτερου Αθλητικού Συγκροτήματος (π.χ. Ο.Α.Κ.Α.).

Μία ποδοσφαιρική εγκατάσταση περιλαμβάνει α) τον κύριο Αγωνιστικό χώρο, δηλαδή το ποδοσφαιρικό γήπεδο σε διαστάσεις ανάλογα με τη κατηγορία αγωνιστικής δραστηριότητας και σύμφωνα με τις αντίστοιχες προδιαγραφές της FIFA της UEFA και της Ε.Π.Ο., ενδεχομένως δεύτερο προπονητικό γήπεδο σε διαστάσεις ανάλογες, β) τις υποστηρικτικές εγκαταστάσεις των διαφόρων χρηστών γ) κερκίδες και θέσεις θεατών, και δ) τον περιβάλλοντα χώρο της.

Ένα ποδοσφαιρικό γήπεδο μπορεί επίσης να συνδυάζεται με εγκαταστάσεις κλασσικού αθλητισμού, όπου αυτό χωροθετείται στη κονίστρα του στίβου των αγωνισμάτων δρόμου.

3. Καταλληλότητα χώρου.

Για τη χωροθέτηση ενός Ποδοσφαιρικού γηπέδου με τις συνοδευτικές του εγκαταστάσεις, εξετάζονται ενδελεχώς οι απαιτήσεις που αφορούν στο γεωτεμάχιο και τις υποδομές, αναλόγως πάντα με το επίπεδο της αθλητικής δραστηριότητας και του αριθμού των χρηστών.

3.1. Το γεωτεμάχιο πρέπει να διαθέτει τις κατάλληλες διαστάσεις, εμβαδόν και σχήμα με τρόπο ώστε να εξασφαλίζει:

3.1.1. Τις αναγκαίες διαστάσεις του, ή των αγωνιστικών χώρων, σύμφωνα με τις ειδικές προδιαγραφές του αθλήματος, όπως αυτές περιγράφονται παρακά-

τω, μαζί με την απαιτούμενη βοηθητική περιοχή και τις ζώνες ασφαλείας περιμετρικά του αγωνιστικού χώρου.

- 3.1.2. Την ευχερή χωροθέτηση των υποστηρικτικών εγκαταστάσεων του γηπέδου, ανάλογα με τον αριθμό και το μέγεθος αυτών και τη λειτουργική επικοινωνία μεταξύ των και μεταξύ αυτών και του ή των αγωνιστικών χώρων.
 - 3.1.3. Τον σωστό προσανατολισμό του αγωνιστικού χώρου.
 - 3.1.4. Την άνετη και ασφαλή εσωτερική κυκλοφορία του κάθε είδους χρηστών της εγκατάστασης, είτε πρόκειται για αθλούμενους, ή για θεατές οποιασδήποτε κατηγορίας, καθώς και του κάθε είδους απαιτούμενου προσωπικού για τη λειτουργία της εγκατάστασης, μέσω ενός εσωτερικού δικτύου κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων και κυρίως των οχημάτων ασφαλείας και τροφοδοσίας, με τη κατάλληλη διαφοροποίηση των οδεύσεων ανάλογα με το είδος τους.
- 3.2. Ο χώρος κατασκευής και λειτουργίας μιας ποδοσφαιρικής εγκατάστασης θα πρέπει να εξασφαλίζει επίσης:
- 3.2.1. Την ευχερή και ασφαλή προσέλευση και αποχώρηση των χρηστών της εγκατάστασης, από το υπάρχον, ή προβλεπόμενο να κατασκευαστεί οδικό δίκτυο της περιοχής, ανάλογα με τον προβλεπόμενο αριθμό αθλουμένων, των θεατών εφ' όσον υπάρχουν, την άνετη δίοδο οχημάτων ασφαλείας, τροφοδοσίας και συντήρησης των εγκαταστάσεων κτλ. Σε κάθε περίπτωση, η ελάχιστη απαίτηση ευχερούς προσπέλασης είναι πολύ καλά διαστρωμένη οδός πλάτους τουλάχιστον 5,50 μ..
 - 3.2.2. Στη περίπτωση ύπαρξης θεατών και αναλόγως του αριθμού αυτών, θα πρέπει να υπάρχει επαρκές δίκτυο μέσων μαζικής μεταφοράς που θα διευκολύνει τη διακίνηση προς και από την αθλητική εγκατάσταση.
 - 3.2.3. Να διαθέτει το απαιτούμενο εμβαδόν για τη δημιουργία των προβλεπόμενων από το Νόμο θέσεων στάθμευσης και εάν τούτο δεν είναι δυνατό, αυτές θα πρέπει να εξασφαλιστούν σε απόσταση σύμφωνα με τον ισχύοντα Νόμο.
 - 3.2.4. Τη διασύνδεση με τα υπάρχοντα δίκτυα της περιοχής, όπως ηλεκτρική ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, δίκτυο πόσιμου νερού, αποχέτευσης λυμάτων και όμβριων, αποκομιδής απορριμμάτων κτλ.. Στη περίπτωση που δεν υπάρ-

χουν δίκτυα στην ευρύτερη περιοχή, θα πρέπει να ορίζεται επακριβώς ο τρόπος εξυπηρέτησης των εγκαταστάσεων.

- 3.3. Με δεδομένο το μέγεθος της επιφάνειας του αγωνιστικού χώρου και την επιπεδότητά του, η διατιθέμενη έκταση (γεωτεμάχιο) για την εγκατάσταση θα είναι κατά το δυνατόν ομαλή, για δε την αποφυγή έντονης διαταραχής του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά και για λόγους οικονομίας συστήνεται η μη χωροθέτηση της εγκατάστασης σε γεωτεμάχια με κλίση εδάφους άνω του 10%.
- 3.4. Θα πρέπει να αποφεύγεται η χωροθέτηση μιας ποδοσφαιρικής εγκατάστασης, σε περιοχές Αρχαιολογικών χώρων, Εθνικών δρυμών και άλλων προστατευμένων περιοχών (π.χ. NATURA) και σε κάθε περίπτωση για την οποιαδήποτε έγκριση χωροθέτησης σε τέτοιες περιοχές θα διασφαλίζονται εκ των προτέρων, οι προβλεπόμενες Άδειες από κάθε αρμόδιο φορέα.
- 3.5. Στη περίπτωση γειτνίασης της Ποδοσφαιρικής εγκατάστασης με κατοικημένες περιοχές, θα λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ελαχιστοποίηση της όχλησης (π.χ. για την αποφυγή όχλησης από ανεπιθύμητους θορύβους, κατασκευή, εφ' όσον είναι δυνατό, τεχνητών λοφίσκων με υψηλή βλάστηση, που θα λειτουργούν ως φυσικό ηχοπέτασμα, τοποθέτηση τεχνητών ηχοπετασμάτων κτλ.).
- 3.6. Επίσης, στη περίπτωση πρόβλεψης παράλληλων λειτουργιών (συνοδές και εμπορικές χρήσεις κτλ.), τότε η έκταση που αυτές θα καταλαμβάνουν είναι η προβλεπόμενη από τον Κτιριοδομικό Κανονισμό όπως ισχύει.

4. Προσανατολισμός.

Όταν σχεδιάζεται η κατασκευή μιας νέας ποδοσφαιρικής εγκατάστασης, είτε πρόκειται για ένα απλό γήπεδο, είτε για ένα οργανωμένο Στάδιο Ποδοσφαίρου, μεγάλη προσοχή πρέπει να δίδεται σε ότι αφορά στη τοποθεσία και τη γωνία του αγωνιστικού χώρου σε σχέση με τον ήλιο και τις επικρατούσες στη περιοχή κλιματολογικές συνθήκες.

Ιδανικός προσανατολισμός θεωρείται αυτός που ο μεγάλος άξονας του αγωνιστικού χώρου ακολουθεί τον αντίστοιχο άξονα Βορρά – Νότου. Ανάλογα όμως με τις συνθήκες του γεωτεμαχίου και της ευρύτερης περιοχής, δύναται να υπάρξει απόκλιση μέχρι και $\pm 15^\circ$.

Στη περίπτωση κατασκευής κερκίδων θεατών, μόνο από τη μία πλευρά του γηπέδου (όχι περιμετρικά), τότε αυτές χωροθετούνται στη δυτική πλευρά του γηπέδου (με τη πλάτη των θεατών γυρισμένη στη δύση του ήλιου), ανεξάρτητα αν προβλέπεται στέγαστρο ή όχι.

5. Αγωνιστικός χώρος.

5.1. Επιφάνεια Αγωνιστικού χώρου.

Ο αγωνιστικός χώρος πρέπει να είναι ομαλός και επίπεδος. Θα πρέπει να διαθέτει σύστημα αποστράγγισης υδάτων ώστε να απομακρύνονται τα νερά σε περίπτωση έντονης βροχόπτωσης και να είναι δυνατή η διεξαγωγή του αθλήματος ακόμα και με βροχή.

Το άθλημα μπορεί να διεξαχθεί σε νταμαρόχωμα, σε φυσικό ή σε τεχνητό χλοοτάπητα.

Δεν επιτρέπεται να υπάρχουν στην αγωνιστική επιφάνεια προεξοχές ή λακκούβες.

Ανεξάρτητα με το υλικό με το οποίο είναι επιστρωμένη η τελική επιφάνεια του αγωνιστικού χώρου θα πρέπει να εξασφαλίζεται η επιτεδότητα και η ομοιογένειά του ώστε να αποφεύγονται τραυματισμοί και πτώσεις παικτών.

5.1.1. Νταμαρόχωμα.

Στα γήπεδα με νταμαρόχωμα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα διαβροχής της αγωνιστικής επιφάνειας έτσι ώστε πριν τη χρήση της να κατακάθεται η σκόνη στη διάρκεια των ξηρών περιόδων του έτους.

Η επιφάνεια γηπέδου με νταμαρόχωμα είναι κατάλληλη για τη διεξαγωγή αγώνων μικρών κατηγοριών και για προπόνηση.

5.1.2. Φυσικός χλοοτάπητας.

Στα γήπεδα με φυσικό χλοοτάπητα πρέπει να υπάρχει σύστημα άρδευσης καθώς και ειδικευμένο προσωπικό που θα απασχολείται με τη συντήρησή του.

Η χρήση των γηπέδων ποδοσφαίρου με φυσικό χλοοτάπητα είναι περιορισμένη χρονικά και δεν μπορεί να υπερβαίνει τις ώρες εβδομαδιαίως που προβλέπουν οι οδηγίες του γεωπόνου.

Λαμβάνοντας υπόψη το πιο πάνω προκύπτει ότι ο φυσικός χλοοτάπητας αντενδεικνύεται για γήπεδα ποδοσφαίρου με έντονη χρήση.

Για την άρδευση γηπέδων ποδοσφαίρου με φυσικό χλοοτάπητα, τις περισσότερες φορές απαιτείται η κατασκευή δεξαμενής νερού και αντλιοστασίου.

5.1.3. Τεχνητός χλοοτάπητας.

Σε περιπτώσεις γηπέδων με τεχνητό χλοοτάπητα αυτά θα πρέπει να εκπληρώνουν τις απαιτήσεις που έχει θέσει η FIFA, όπως αυτές καθορίζονται στο αντίστοιχο τεύχος της, “FIFA Quality Concept for Football Turf” (Η έννοια της ποιότητας της FIFA για χλοοτάπητες ποδοσφαίρου) ή να είναι σύμφωνα με το “Διεθνές Πρότυπο Τεχνητού Χλοοτάπητα” (International Artificial Turf Standard).

Η εκπλήρωση των πιο πάνω απαιτήσεων αποδεικνύονται με πιστοποιητικά εργαστηριακού ελέγχου σε αναγνωρισμένα από τη FIFA εργαστήρια ή με την εμφάνιση του σχετικού σήματος αποδοχής ενός ή δύο αστέρων (FIFA recommended mark – πιστοποιημένα γήπεδα με ένα αστέρι μπορούν να φιλοξενήσουν διεθνείς αγώνες για τρία χρόνια - πιστοποιημένα γήπεδα με δύο αστέρια μπορούν να φιλοξενήσουν διεθνείς αγώνες για ένα χρόνο).

Επισημαίνεται ότι η πιστοποίηση ενός γηπέδου ποδοσφαίρου με τεχνητό χλοοτάπητα αφορά τόσο στο προϊόν επίστρωσης, όσο και στην συνολική εφαρμογή του στον αγωνιστικό χώρο και παρέχεται κατόπιν εργαστηριακών ελέγχων και ελέγχων πεδίου.

Το χρώμα του συνθετικού χλοοτάπητα πρέπει να είναι πράσινο.

Επειδή τα γήπεδα με συνθετικούς χλοοτάπητες είναι πιο ανθεκτικά, ενδείκνυνται για συχνή χρήση. Ο συνθετικός χλοοτάπητας δεν επηρεάζεται σημαντικά από τις καιρικές συνθήκες και μπορεί να διατηρεί το χρώμα του και τα χαρακτηριστικά του καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Επιπλέον το κόστος συντήρησης τους είναι πολύ μικρότερο από αυτό του φυσικού χλοοτάπητα.

5.2. Διαστάσεις – Γραμμογράφηση Αγωνιστικού χώρου.

Το γήπεδο ποδοσφαίρου πρέπει να έχει σχήμα ορθογώνιο παραλληλόγραμμο και να φέρει γραμμογράφηση. Οι γραμμές της γραμμογράφησης του περιλαμβάνονται στις περιοχές που καθορίζουν. Όλες οι γραμμές πρέπει να έχουν το ίδιο πλάτος που δεν μπορεί να ξεπερνά τα 12 εκ. ή να είναι μικρότερες των 10 εκ.

Οι δύο μακριές πλευρές της περιμέτρου του αγωνιστικού του χώρου λέγονται **πλάγιες γραμμές** ενώ οι δύο μικρότερες ονομάζονται **γραμμές τέρματος**.

Ο αγωνιστικός χώρος χωρίζεται σε δύο ίσες περιοχές, από τη **γραμμή του κέντρου** που είναι η μεσοκάθετος των δύο πλαγίων γραμμών.

Στο μέσο της γραμμής του κέντρου τοποθετείται το **σημείο κέντρου** και απ' αυτό χαράσσεται ένας κύκλος με ακτίνα 9,15 μ. που καθορίζει την **περιοχή του κέντρου**.

Προαιρετικά σημάδια μπορούν να τοποθετηθούν εκτός αγωνιστικού χώρου, σε απόσταση 9,15 μ από τις τέσσερις γωνίες του και κάθετα στις πλάγιες γραμμές και στις γραμμές τέρματος.

Δύο κάθετες γραμμές στην κάθε γραμμή τέρματος χαράσσονται σε απόσταση 5,50 μ από τα δύο κάθετα δοκάρια των τερμάτων και εκτείνονται προς τον αγωνιστικό χώρο για 5,50 μ. Τα δύο άκρα τους συνδέονται με γραμμή που είναι παράλληλη προς τη γραμμή τέρματος. Οι γραμμές αυτές μαζί με τη γραμμή τέρματος προσδιορίζουν την **περιοχή τέρματος**.

Σε απόσταση 16,50 μ από τα κάθετα δοκάρια του κάθε τέρματος και κάθετα στη γραμμή του τέρματος χαράσσονται δύο γραμμές που εκτείνονται σε απόσταση 16,50 μ προς τον αγωνιστικό χώρο. Τα άκρα αυτών των δυο γραμμών ενώνονται με γραμμή που είναι παράλληλη προς τη γραμμή του τέρματος. Η περιοχή που καθορίζεται από αυτές τις γραμμές και από τη γραμμή του τέρματος ονομάζεται **επανορθωτική περιοχή**.

Μέσα στην κάθε επανορθωτική περιοχή και σε απόσταση 11,00 μ επί της μεσοκαθέτου της γραμμής τέρματος, σημειώνεται το **σημείο επανορθωτικού λακτίσματος** που είναι ισαπέχον από τα δύο κάθετα δοκάρια του κάθε τέρματος.

Εκτός επανορθωτικής περιοχής, με κέντρο τα σημεία επανορθωτικού λακτίσματος και με ακτίνα 9,15 μ σημειώνονται τόξα κύκλου.

Σε καθεμία από τις τέσσερις γωνίες του αγωνιστικού χώρου και εντός αυτού σημειώνονται τεταρτοκύκλια με ακτίνα 1,00 μ. που καθορίζουν τις 4 **γωνιαίες περιοχές**.

Σε κάθε γωνία του αγωνιστικού χώρου τοποθετούνται υποχρεωτικά, κοντάρια με σημαίες χωρίς αιχμηρές κορυφές, ύψους όχι μικρότερου του 1,50 μ.

Κοντάρια με σημαίες μπορούν επίσης να αναρτηθούν προαιρετικά στο κάθε άκρο της γραμμής κέντρου και σε απόσταση όχι μικρότερη του 1,00 μ από τις πλάγιες γραμμές.

Σε κάθε γραμμή τέρματος τοποθετείται από ένα τέρμα.

Κάθε τέρμα αποτελείται από δύο κάθετα δοκάρια ελεύθερου ύψους 2,44 μ που ενώνονται στην κορυφή τους με ένα οριζόντιο δοκάρι. Η απόσταση μεταξύ των κάθετων δοκαριών πρέπει να είναι 7,32 μ. Τα δοκάρια μπορεί να είναι κατασκευασμένα από ξύλο, μέταλλο αλουμίνιο ή άλλο εγκεκριμένο υλικό, η διατομή τους μπορεί να είναι τετράγωνη, ορθογώνια, κυκλική ή ελλειπτική και σε κάθε περίπτωση δεν πρέπει να είναι επικίνδυνα για τους παίκτες. Η διατομή των δοκαριών πρέπει να έχει το ίδιο πλάτος με το πλάτος της γραμμής του τέρματος.

Τα τέρματα θα πρέπει να είναι πακτωμένα στο έδαφος με ασφαλή τρόπο. Μεταφερόμενα τέρματα, είναι αποδεκτά, μόνο εφόσον καλύπτουν την πιο πάνω προϋπόθεση.

Το χρώμα των δοκαριών πρέπει να είναι λευκό.

Στα δοκάρια του τέρματος και στο έδαφος πίσω από αυτό μπορεί να τοποθετηθεί δίχτυ εφόσον είναι σταθερά στερεωμένο και δεν εμποδίζει τον τερματοφύλακα.

Οι διαστάσεις του αγωνιστικού χώρου των γηπέδων ποδοσφαίρου καθορίζονται, επισυναπτόμενο πίνακα Τ.ΠΟΣ-2 και τα συνοδά σκαριφήματα ως εξής:

Μήκος (πλάγια γραμμή)	ελάχιστο	90 μ
	μέγιστο	120 μ
πλάτος (γραμμή τέρματος)	ελάχιστο	45 μ
	μέγιστο	90 μ

Για διεθνείς συναντήσεις οι διαστάσεις του αγωνιστικού χώρου καθορίζονται ως εξής:

Μήκος (πλάγια γραμμή)	ελάχιστο	100 μ
	μέγιστο	110 μ
πλάτος (γραμμή τέρματος)	ελάχιστο	64 μ
	μέγιστο	75 μ

Σε κάθε περίπτωση το μήκος των πλαγίων γραμμών πρέπει να είναι μεγαλύτερο από το μήκος των γραμμών του τέρματος.

Για όλες τις συναντήσεις κορυφής επαγγελματικού επιπέδου και για τη διεξαγωγή σημαντικών διεθνών ή εθνικών αγώνων, ο αγωνιστικός χώρος πρέπει απαραίτητα να έχει διαστάσεις 105,00 x 68,00 μ. Προτείνεται όλα τα νέα στάδια να έχουν τις συγκεκριμένες διαστάσεις, αφού αυτές είναι υποχρεωτικές για το παγκόσμιο κύπελλο της FIFA αλλά και για τους τελικούς αγώνες στα πρωταθλήματα των συνομοσπονδιών.

5.3. Ζώνη Ασφαλείας.

Μεταξύ των πλαγίων γραμμών ή των γραμμών των τερμάτων και των όποιων τοίχων αντιστήριξης, τάφρων, περιφράξεων εσωτερικών ή εξωτερικών, θα πρέπει να μεσολαβεί ελεύθερος χώρος ελάχιστου πλάτους 5 μέτρων.

Επειδή ο χώρος αυτός θα χρησιμεύει και ως χώρος προθέρμανσης, θα πρέπει να είναι επιστρωμένος με το ίδιο υλικό της επιφάνειας του αγωνιστικού χώρου. Εντούτοις, σε περιπτώσεις που η επιφάνεια του αγωνιστικού χώρου είναι επιστρωμένη με φυσικό χλοοτάπητα, είναι δυνατή η επιστροφή της περιμετρικής αυτής ζώνης, με τεχνητό χλοοτάπητα υψηλής ποιότητας.

5.4. Βοηθητική Περιοχή.

Στις αθλητικές εγκαταστάσεις όπου λαμβάνουν χώρα συναντήσεις κορυφής επαγγελματικού επιπέδου και όπου διεξάγονται σημαντικοί διεθνείς ή εθνικοί αγώνες η ζώνη ασφαλείας

ας των 5 μέτρων δεν επαρκεί αλλά απαιτείται μεγαλύτερος, επίπεδος βοηθητικός χώρος, περιμετρικά του κυρίως αγωνιστικού χώρου. Σε αυτές τις περιπτώσεις προτείνεται να υπάρχουν κατ' ελάχιστο 8,50 μ δίπλα από κάθε μακριά πλευρά και από 10,00 μ σε κάθε άκρο. Έτσι το σύνολο του αγωνιστικού χώρου (**105,00 x 68,00 μ**) μαζί με τη βοηθητική περιοχή διαμορφώνεται σε 125,00 μ x 85,00 μ.

Οι περιοχές πίσω από τα τέρματα, εκτός από χώρος προθέρμανσης αθλητών, μπορούν να χρησιμεύουν και ως χώρος κυκλοφορίας διαιτητών, παιδιών που μαζεύουν τις μπάλες, ιατρικού προσωπικού, προσωπικού της ασφάλειας και εκπροσώπων τύπου.

Εντός της βοηθητικής περιοχής, μια ζώνη ελάχιστου πλάτους 5,00 μ στις μεγάλες πλευρές ή πλάγιες γραμμές και 5,00 μ πίσω από τις γραμμές των τερμάτων θα πρέπει να είναι επιστρωμένη με το ίδιο υλικό όπως ο αγωνιστικός χώρος.

Η υπόλοιπη επιφάνεια της περιοχής μπορεί να είναι επιστρωμένη είτε με το ίδιο υλικό όπως και ο αγωνιστικός χώρος, είτε μπορεί να είναι επιστρωμένη με υλικό κατάλληλο για την κίνηση υπηρεσιακών οχημάτων, οχημάτων ασφαλείας και ασθενοφόρων. Σε κάθε περίπτωση όμως η περιοχή που προορίζεται για την προθέρμανση των αθλητών θα πρέπει, όπως προαναφέρθηκε, να είναι επιστρωμένη με το ίδιο υλικό του αγωνιστικού χώρου.

5.5. Τεχνική Περιοχή – Πάγκοι Αναπληρωματικών.

Τεχνική περιοχή ονομάζεται η περιοχή μέσα στην οποία τοποθετούνται οι πάγκοι των αναπληρωματικών παικτών και του τεχνικού προσωπικού της κάθε ομάδας.

Το μέγεθος και η θέση της τεχνικής περιοχής μπορεί να διαφέρουν από στάδιο σε στάδιο.

Σε κάθε περίπτωση όμως θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω:

- Η τεχνική περιοχή προσδιορίζεται ως η περιοχή που εκτείνεται κατά 1,00 μ σε κάθε πλευρά του πάγκου των αναπληρωματικών και εκτείνεται μπροστά από αυτούς μέχρι 1,00 μ από την πλάγια γραμμή του αγωνιστικού χώρου.
- Προτείνεται η γραμμογράφηση της τεχνικής περιοχής έτσι ώστε να καθορίζονται τα όρια της επακριβώς.
- Η επιτρεπόμενη χωρητικότητα της τεχνικής περιοχής καθορίζεται από τους κανονισμούς της εκάστοτε αθλητικής συνάντησης

Θα πρέπει να υπάρχουν δύο πάγκοι αναπληρωματικών, τοποθετημένοι εκατέρωθεν της γραμμής του κέντρου, παράλληλα προς την πλάγια γραμμή και σε απόσταση 5,00 μέτρων από τον αγωνιστικό χώρο. Ο κάθε πάγκος πρέπει να απέχει από τη μεσοκάθετο της πλάγιας γραμμής 5,00 μέτρα.

Για διεθνείς αγώνες ο κάθε πάγκος αναπληρωματικών θα πρέπει να είναι ικανός να φιλοξενήσει μέχρι 22 άτομα. Τα καθίσματα στους πάγκους θα πρέπει να έχουν πλάτες.

Οι πάγκοι θα πρέπει να βρίσκονται στο επίπεδο του αγωνιστικού χώρου και δεν θα πρέπει να εμποδίζουν την ορατότητα των θεατών. Πρέπει να προστατεύονται από τις καιρικές συνθήκες και από αντικείμενα που εκτοξεύουν οι θεατές, με διαφανές κέλυφος τύπου Plexiglas™.

5.6. Διαφημιστικές Πινακίδες περιμετρικά του Αγωνιστικού χώρου.

Οι διαφημιστικές πινακίδες έχουν συνήθως ύψος 90 – 100 εκ. και μπορούν να βρίσκονται σε απόσταση, κατ' ελάχιστο ενός (1) μέτρου, από τα εξωτερικά όρια του αγωνιστικού χώρου.

Κανενός είδους εμπορική διαφήμιση, πραγματική ή ψηφιακή προβολή της, δεν επιτρέπεται να βρίσκεται εντός του αγωνιστικού χώρου, στο έδαφος που περικλείεται από τα δίχτυα των τερμάτων ή στην τεχνική περιοχή, ή εντός ενός (1) μέτρου από την πλάγια γραμμή, από τη στιγμή που οι ομάδες εισέρχονται στον αγωνιστικό χώρο κατά την έναρξη του παιχνιδιού μέχρι την έξοδό τους στο ημίχρονο και από την επανείσοδό τους στον αγωνιστικό χώρο έως και το τέλος του παιχνιδιού. Ομοίως, διαφημίσεις δεν επιτρέπονται στα τέρματα, στα δίχτυα καθώς και στις σημαίες και τα κοντάρια των γωνιαίων περιοχών.

Σε περιπτώσεις μεγάλων αθλητικών εγκαταστάσεων θα πρέπει οι ελάχιστες αποστάσεις μεταξύ πλάγιων γραμμών και διαφημιστικών πινακίδων να είναι 4-5 μ, ενώ πίσω από τις γραμμές τέρματος πρέπει να είναι 5,00 μ, απόσταση που θα μειώνεται υπό γωνία στα 3,00 μ, στις σημαίες των γωνιαίων περιοχών.

Οι πινακίδες θα πρέπει να είναι μόνιμως ορατές από τη βασική κάμερα και επιπλέον θα πρέπει να είναι συνδεδεμένες με το ηλεκτρικό δίκτυο τόσο το κανονικό όσο και το δίκτυο έκτακτης ανάγκης.

Σε καμία περίπτωση οι διαφημιστικές πινακίδες που τοποθετούνται περιμετρικά του αγωνιστικού χώρου δεν πρέπει να παρεμποδίζουν την ορατότητα των θεατών.

5.7. Πρόσβαση στον Αγωνιστικό Χώρο.

Ο αγωνιστικός χώρος πρέπει να είναι προσβάσιμος από οχήματα έκτακτης ανάγκης (ασθενοφόρα και πυροσβεστικά οχήματα) καθώς και από οχήματα συντήρησης του χλοοτάπητα καθαρισμού κλπ.

5.8. Αποκλεισμός Θεατών από τον Αγωνιστικό Χώρο.

Ιδανικά τα γήπεδα ποδοσφαίρου θα έπρεπε να είναι ελεύθερα από διαχωριστικά κιγκλιδώματα και άλλα εμπόδια μεταξύ θεατών και αγωνιστικού χώρου. Η FIFA και η UEFA έχουν θεσπίσει κανονισμούς σύμφωνα με τους οποίους οι τελικοί αγώνες πρωταθλημάτων μπορούν, να διεξάγονται μόνο σε γήπεδα χωρίς περιφράξεις ανάμεσα στον αγωνιστικό χώρο και τους θεατές. Παρόλα αυτά, είναι σημαντικό οι παίκτες να είναι ασφαλείς από εισβολές θεατών στον αγωνιστικό χώρο. Κάτι τέτοιο μπορεί να επιτευχθεί με διάφορους τρόπους, κάποιιοι από τους οποίους αναφέρονται πιο κάτω.

5.8.1. **Προσωπικό ασφαλείας:** Η παρουσία αστυνομίας ή προσωπικού ασφαλείας εντός του αγωνιστικού χώρου ή κοντά σε αυτόν είναι επιθυμητή.

5.8.2. **Προσαρμογή κερκίδων:** Η πρώτη σειρά καθισμάτων των κερκίδων μπορεί να είναι υπερυψωμένη σε σχέση με τον αγωνιστικό χώρο. Κατ' αυτόν τον τρόπο η εισβολή θεατών στο χώρο διεξαγωγής του παιχνιδιού καθίσταται δυσχερής έως και αδύνατη. Το μειονέκτημα αυτής της μεθόδου είναι ότι δεν υπάρχει δυνατότητα, σε περίπτωση κινδύνου, εκκένωσης των κερκίδων προς τον αγωνιστικό χώρο.

5.8.3. **Τάφροι:** Τάφροι, κατάλληλου πλάτους και βάθους, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προστασία του αγωνιστικού χώρου από εισβολές οπαδών χωρίς την ανάγκη υπερύψωσης της κερκίδας. Οι τάφροι έχουν το πλεονέκτημα της προστασίας του αγωνιστικού χώρου χωρίς παράλληλα να δημιουργούν την αρνητική εντύπωση των υψηλών περιφράξεων. Για να αποφευχθούν ατυχήματα λόγω των τάφρων θα πρέπει να τοποθετηθούν περιφράξεις, κατάλληλου ύψους, τόσο από την πλευρά των θεατών όσο και από την πλευρά των αθλητών. Δεδομένου ότι οι περιφράξεις μπορεί να είναι επικίνδυνες για τους αθλητές, εκτός εάν βρίσκονται σε ασφαλή απόσταση από τα εξωτερικά όρια του αγωνιστικού χώρου, προκύπτει ότι οι τάφροι προτείνονται για μεγάλες και ευρύχωρες αθλητικές εγκαταστάσεις. Σε τυπικά γήπεδα ποδοσφαίρου με σχετικά περιορισμένη διάταξη του αγωνιστικού χώρου, η λύση της τάφρου δεν μπορεί να θεωρείται ικανοποιητική αφού αυξάνει την απόσταση των θεατών από τον αγωνιστικό χώρο. Οι τάφροι απαγορεύεται να έχουν νερό και πρέπει να είναι έτοιμα κατασκευασμένες, ώστε να είναι δυσχερής η αναρρίχηση στις κάθετες επιφάνειές τους και να μην είναι δυνατή εισβολή θεατών στον αγωνιστικό χώρο. Σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης και προκειμένου να είναι δυνατή η άμεση εκκένωση των κερκίδων μέσω του αγωνιστικού χώρου, θα πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη για κινητές γέφυρες.

5.9. Πετάσματα και περιφράξεις.

Ανάμεσα στις κερκίδες και τον αγωνιστικό χώρο, για λόγους ασφαλείας, συνηθίζεται να τοποθετούνται ανυπέρβλητα διαφανή πετάσματα ή περιφράξεις, που μπορεί να είναι μόνιμου χαρακτήρα ή με δυνατότητα απομάκρυνσής όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο σε συγκεκριμένους αγώνες.

Εφόσον γίνεται χρήση περιφράξεων ή πετασμάτων, θα πρέπει παράλληλα να προβλέπεται επαρκής αριθμός θυρών διαφυγής των θεατών προς τον αγωνιστικό χώρο σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Σε κάθε περίπτωση οι θύρες θα πρέπει να ανοίγουν προς τον αγωνιστικό χώρο, να είναι ξεκλειδωτες και να φυλάσσονται η κάθε μία χωριστά από έναν φύλακα που θα βρίσκεται εντός του αγωνιστικού χώρου, σε όλη τη διάρκεια που υπάρχουν θεατές στις εγκαταστάσεις.

Επισημαίνεται ότι οι θύρες εξόδου κινδύνου των θεατών από τις κερκίδες προς τον αγωνιστικό χώρο είναι επιπρόσθετες και δεν προσμετρώνται στις απαραίτητες από το νόμο εξόδους διαφυγής, οι οποίες πρέπει να οδηγούν τους θεατές από τις κερκίδες προς τον περιβάλλοντα χώρο.

Ο τύπος της προστασίας που θα υιοθετείται κατά της εισβολής στον αγωνιστικό χώρο πρέπει να εγκρίνεται από τις δημόσιες αρχές και δεν πρέπει να παρουσιάζει κίνδυνο για τους θεατές σε περίπτωση πανικού ή εκκένωσης εκτάκτου ανάγκης.

Περισσότερες λεπτομέρειες για το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο που αφορά στην προστασία του αγωνιστικού χώρου από εισβολή θεατών στον αγωνιστικό χώρο αναφέρονται στην παράγραφο 2, άρθρο 6, Κ.Υ.Α. Αρ. οικ. 46596/22-11-04 που δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ. 1793/Β'/6-12-04.

6. Υποστηρικτικοί και Βοηθητικοί χώροι.

6.1. Αθλητές και αθλητικοί παράγοντες.

Κάθε γήπεδο θα πρέπει να διαθέτει ευρύχωρα και υψηλής ποιότητας αποδυτήρια και άλλους υποστηρικτικούς χώρους, που να εξασφαλίζουν ότι οι παίκτες και οι αθλητικοί παράγοντες θα μπορούν να ανταπεξέλθουν στα καθήκοντά τους με άνεση και ασφάλεια.

Όλα τα αποδυτήρια αθλητών και διαιτητών θα πρέπει να αερίζονται (εφόσον ο αερισμός είναι τεχνητός τότε θα πρέπει να εξασφαλίζονται $35 \text{ m}^3/\text{h}/\text{άτομο}$), να κλιματίζονται κατά περίπτωση και να θερμαίνονται (22°C) από κεντρικό σύστημα θέρμανσης, οι τοίχοι να είναι επενδυμένοι με υλικά που καθαρίζονται εύκολα, τα δάπεδα να είναι μη ολισθηρά και να

υπάρχει άπλετος φωτισμός (εφόσον ο φωτισμός είναι τεχνητός θα πρέπει να είναι κατ' ελάχιστο 150 Lux).

6.2. Πρόσβαση στα αποδυτήρια.

Θα πρέπει να υπάρχει μία ιδιαίτερη, ασφαλής περιοχή προσβάσιμη από τα λεωφορεία των ομάδων, από αυτοκίνητα και ασθενοφόρα και από την οποία οι συμμετέχοντες σε αγώνες θα μπορούν να εισέλθουν ή να εξέλθουν από το γήπεδο με ασφάλεια, μακριά από το κοινό, τα μέσα μαζικής επικοινωνίας και κάθε άλλο μη διαπιστευμένο άτομο.

Η διαδρομή από αυτή την ιδιαίτερη περιοχή προς τα αποδυτήρια θα πρέπει να είναι σχεδιασμένη έτσι ώστε να επιτρέπει την ανεμπόδιστη μεταφορά τραυματία πάνω σε φορείο.

Η διαδρομή ανάμεσα στα αποδυτήρια, στην περιοχή όπου είναι σταθμευμένο το όχημα εκτάκτου ανάγκης και στον αγωνιστικό χώρο θα πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμη χωρίς να μεσολαβούν σκάλες, αλλαγές επιπέδων ή απότομες στροφές που θα δυσχέραιναν τη μεταφορά τραυματία πάνω σε φορείο.

6.3. Αποδυτήρια ομάδων.

Το κάθε γήπεδο είναι απαραίτητο να διαθέτει τουλάχιστον δύο αποδυτήρια, όμοια σε διαστάσεις, ύψος και παροχές. Σε κάποια γήπεδα τα αποδυτήρια της γηπεδούχου ομάδας μπορεί να είναι ανώτερα από αυτά της φιλοξενούμενης. Αυτό είναι αποδεκτό σε αγώνες τοπικού ενδιαφέροντος αλλά μειώνει τις πιθανότητες του γηπέδου να χρησιμοποιηθεί ως ουδέτερη εγκατάσταση για αγώνες στους οποίους οι διοργανωτές θα πρέπει να εξασφαλίσουν και στις δύο ομάδες τις ίδιες διευκολύνσεις.

Σε στάδια στα οποία διεξάγονται και άλλα αγωνίσματα πέραν του ποδοσφαίρου, είναι απαραίτητο να υπάρχουν 4 αποδυτήρια όμοιων διαστάσεων και ανέσεων. Ακόμα και σε απλά γήπεδα ποδοσφαίρου προτείνεται να υπάρχουν 4 αποδυτήρια όμοιων διαστάσεων και ανέσεων, προκειμένου να μπορούν να φιλοξενήσουν δύο συνεχόμενα παιχνίδια σε κάποια πρωταθλήματα.

Η κάθε μονάδα αποδυτηρίων ομάδας πρέπει να έχει εμβαδόν **70,00** μ² τουλάχιστον, που θα χωρίζεται σε **χώρο ένδυσης – απόδυσης** και σε **χώρους υγιεινής**.

Ο **χώρος ένδυσης - απόδυσης** θα περιλαμβάνει τουλάχιστον:

- θέσεις καθήμενων για τουλάχιστον 25 άτομα και κρεμάστρες ή ερμάρια για 25 άτομα
- 1 κλίνη μαλάξεων
- 1 πίνακα τακτικής

- 1 ψυγείο
- 1 γραφείο με τηλέφωνο και 3 καθίσματα

Ο **χώρος υγιεινής** θα περιλαμβάνει τουλάχιστον:

- Χώρο με 5 καταιονιστήρες - προσβάσιμο από ΑμεΑ - ($5 \times 1,5 = 7,5 \mu^2$)
- 3 ατομικά αποχωρητήρια με λεκάνη (το 1 προσβάσιμο από ΑμεΑ)
- 2 νιπτήρες με καθρέφτες
- 2 πρίζες για ηλεκτρικές ξυριστικές μηχανές
- 2 στεγνωτήρες μαλλιών

6.4. Αποδυτήρια Διαιτητών.

Η θέση των αποδυτηρίων των διαιτητών πρέπει να εξασφαλίζει άμεση και προστατευμένη πρόσβαση στον αγωνιστικό χώρο και να είναι απρόσιτα από το κοινό και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Επιπλέον θα πρέπει να είναι χωριστά από τα αποδυτήρια των ομάδων αλλά κοντά σε αυτά.

Κάθε γήπεδο ποδοσφαίρου πρέπει να έχει μία μονάδα αποδυτηρίων για διαιτητές με εμβαδόν τουλάχιστον $15 \mu^2$ που επίσης θα χωρίζεται σε **χώρο ένδυσης – απόδυσης** και σε **χώρους υγιεινής**.

Ο **χώρος ένδυσης - απόδυσης** θα περιλαμβάνει τουλάχιστον:

- κρεμάστρες ή ερμάρια για 6 άτομα
- 1 γραφείο με τηλέφωνο και 5 καθίσματα
- 1 κλίνη μαλάξεων
- 1 πίνακα τακτικής
- 1 ψυγείο

Ο **χώρος υγιεινής** θα περιλαμβάνει τουλάχιστον:

- 2 καταιονιστήρες
- 1 νιπτήρα με καθρέφτη
- 1 πρίζα για ηλεκτρική ξυριστική μηχανή
- 1 στεγνωτήρα μαλλιών
- 1 ατομικό αποχωρητήριο με λεκάνη
- 1 ουρητήριο

Επειδή υπάρχει η πιθανότητα οι αγώνες να διευθύνονται από γυναίκες διαιτητές ή βοηθούς διαιτητές, θα πρέπει κάθε σύγχρονο γήπεδο να παρέχει όμοιους και ξεχωριστούς χώρους αποδυτηρίων και για τα δύο φύλα.

6.5. Σήμανση χώρου αποδυτηρίων.

Όλοι οι διάδρομοι πρέπει να έχουν ευκρινή και εύκολα κατανοητή σήμανση που θα κατευθύνει τους παίκτες της φιλοξενούμενης ομάδας, τους διαιτητές και τους αξιωματούχους στους αντίστοιχους χώρους που θα έχουν επαρκώς σημειωθεί. Π.χ. αποδυτήρια γηπεδούχου ομάδας, αποδυτήρια φιλοξενούμενης ομάδας, διαιτητής, παρατηρητής αγώνα, έλεγχος ντόπινγκ κλπ.

6.6. Πρόσβαση από την περιοχή των αποδυτηρίων των ομάδων στον αγωνιστικό χώρο.

Κάθε μονάδα αποδυτηρίων των ομάδων και των διαιτητών θα πρέπει να έχει το δικό της διάδρομο ή τη δικιά της υπόγεια σήραγγα για άμεση πρόσβαση στον αγωνιστικό χώρο, μέσω φυσούνας, ή καταπακτής αντίστοιχα. Αυτές οι σήραγγες μπορεί να συναντιούνται κοντά στο σημείο εισόδου στον αγωνιστικό χώρο. Αν είναι διαθέσιμη μόνο μια σήραγγα αυτή θα πρέπει να έχει το κατάλληλο πλάτος που να επιτρέπει τον διαχωρισμό με την τοποθέτηση φορητών πετασμάτων, έτσι ώστε να διαχωρίζονται οι ομάδες και οι διαιτητές κατά την είσοδο ή την αποχώρησή τους από τον αγωνιστικό χώρο.

Οι μονάδες των αποδυτηρίων θα πρέπει να είναι τοποθετημένες εκατέρωθεν του διαδρόμου, ή της σήραγγας που θα πρέπει να έχει ελάχιστο πλάτος 4 μέτρων και ελάχιστο ύψος 2,40 μέτρα. Το βέλτιστο πλάτος, για αγώνες πρωταθλήματος της FIFA είναι 6 μέτρα και το ύψος παραμένει το ίδιο.

Το σημείο που οι αθλητές και διαιτητές εισέρχονται στον αγωνιστικό χώρο θα πρέπει να προστατεύεται από πυρασφαλή τηλεσκοπικό διάδρομο (φυσούνα). Αυτός ο τηλεσκοπικός διάδρομος τοποθετείται στο ύψος της γραμμής του κέντρου, στην πλευρά που βρίσκεται η κεντρική κερκίδα, δηλαδή η κερκίδα των VIP.

Ο τηλεσκοπικός διάδρομος θα πρέπει να εκτείνεται μέσα στον αγωνιστικό χώρο αρκετά ώστε να αποφεύγεται η πιθανότητα τραυματισμών των παικτών και των διαιτητών από αντικείμενα που εκτοξεύουν οι θεατές. Αυτού του τύπου οι τηλεσκοπικοί διάδρομοι θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αναπτύσσονται και να συμπύσσονται ταχύτατα, έτσι ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη διάρκεια ενός παιχνιδιού, όταν ένας ποδοσφαιριστής εισέρχεται ή αποσύρεται από τον αγωνιστικό χώρο, χωρίς να προκαλείται μεγάλη παρεμπόδιση της ορατότητας.

Οι επιφάνειες των διαδρόμων και κλιμάκων πρέπει να είναι κατασκευασμένες ή επιστρωμένες από μη ολισθηρό υλικό. Επιπλέον θα πρέπει να αποκλειστεί οποιαδήποτε περίπτωση εισβολής κοινού σε αυτούς τους διαδρόμους ή σε αυτές τις σήραγγες ασφαλείας.

6.7. Ιατρείο - Δωμάτιο πρώτων βοηθειών και περίθαλψης.

Ο χώρος των πρώτων βοηθειών πρέπει να βρίσκεται στην περιοχή των αποδυτηρίων, όσο το δυνατό πλησιέστερα στα αποδυτήρια των ομάδων, με εύκολη πρόσβαση στον περιβάλλοντα χώρο του γηπέδου, απευθείας στα οχήματα εκτάκτου ανάγκης. Οι πόρτες και οι διάδρομοι που οδηγούν στο ιατρείο θα πρέπει να έχουν επαρκές πλάτος και να είναι εύκολα προσβάσιμοι από φορεία και αναπηρικά αμαξίδια.

Το ιατρείο πρέπει να έχει ελάχιστο εμβαδόν 50 μ² και να περιλαμβάνει:

- 1 εξεταστικό κρεβάτι
- 2 κινητά φορεία τραυματιών
- 1 νιπτήρα με παροχή ζεστού νερού
- 1 γυάλινο ερμάριο για φάρμακα
- 1 ερμάριο με κλειδαριά
- 1 τραπέζι περίθαλψης
- 1 τηλέφωνο (εσωτερικό / εξωτερικό)

Ακόμα το ιατρείο θα πρέπει να έχει χώρο υγιεινής με ένα αποχωρητήριο, ένα νιπτήρα με παροχή ζεστού / κρύου νερού άμεσα προσβάσιμο από το δωμάτιο περίθαλψης και ένα ντους.

Επίσης, θα πρέπει να είναι εξοπλισμένο με ιατρικά όργανα και ιατρικό φαρμακευτικό εξοπλισμό σύμφωνα με τις υποδείξεις του ιατρού της αρμόδιας επιτροπής για την έκδοση άδειας λειτουργίας του γηπέδου.

6.8. Αίθουσα παρατηρητών.

Δύο αίθουσες παρατηρητών είναι απαραίτητες για το γήπεδο, τοποθετημένες παραπλήσια στα αποδυτήρια, με εύκολη πρόσβαση σε αυτά και εξοπλισμένες με τηλέφωνο και φαξ.

6.9. Χώρος ελέγχου ντόπινγκ (Doping Control).

Κάθε εγκατάσταση γηπέδου ποδοσφαίρου πρέπει να παρέχει χώρο ελέγχου ντόπινγκ ο οποίος πρέπει να βρίσκεται κοντά στα αποδυτήρια αθλητών και διαιτητών και να μην είναι προσβάσιμος από τους θεατές και τον τύπο.

Θα πρέπει να έχει συνολικό εμβαδόν από 20 έως 35 μ² και να αποτελείται από μια αίθουσα αναμονής, μια αίθουσα δειγματοληψίας και ένα χώρο υγιεινής, που θα είναι συνεχόμενοι και θα επικοινωνούν μεταξύ τους.

Ο χώρος ελέγχου ντόπινγκ θα πρέπει να φωτίζεται άπλετα, να αερίζεται με φρέσκο αέρα και να έχει κλιματισμό και κεντρική θέρμανση. Επίσης θα πρέπει τοίχοι και δάπεδα να είναι

κατασκευασμένα από υλικά που να καθαρίζονται εύκολα. Επιπλέον τα δάπεδα θα πρέπει να είναι μη ολισθηρά.

Η αίθουσα δειγματοληψίας θα πρέπει να είναι εξοπλισμένη με:

- 1 γραφείο
- 4 καρέκλες
- 1 νιπτήρα με καθρέφτη
- 1 τηλέφωνο (εσωτερικό/εξωτερικό)
- 1 ερμάριο με κλειδαριά για τα δείγματα

Ο χώρος υγιεινής θα πρέπει να βρίσκεται ακριβώς δίπλα και με απευθείας αποκλειστική πρόσβαση στην αίθουσα δειγματοληψίας και θα πρέπει να αποτελείται από:

- 1 λεκάνη
- 1 νιπτήρα με καθρέφτη
- 1 ντους

Η αίθουσα αναμονής που θα πρέπει να βρίσκεται στη συνέχεια της αίθουσας δειγματοληψίας (ένα ελαφρύ διαχωριστικό μεταξύ των αιθουσών γίνεται αποδεκτό), θα πρέπει να είναι εξοπλισμένη με:

- Επαρκή χώρο για 8 καθήμενους
- 1 τηλεόραση
- 1 ψυγείο.

7. Ασφάλεια Γηπέδου.

7.1. Αίθουσα ελέγχου.

Κάθε γήπεδο ποδοσφαίρου θα πρέπει να έχει μία αίθουσα ελέγχου από την οποία να εξασφαλίζεται πανοραμική θέα του εσωτερικού των αθλητικών εγκαταστάσεων και η οποία θα πρέπει να είναι εξοπλισμένη με σύστημα ανακοινώσεων για το κοινό καθώς και με οθόνες επιτήρησης. Το μέγεθος, η διάταξη και η επίπλωση της αίθουσας ελέγχου θα πρέπει να προκύπτει σε συνεργασία με τις τοπικές αστυνομικές αρχές.

7.2. Σύστημα κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης.

Κάθε σύγχρονη εγκατάσταση γηπέδου ποδοσφαίρου θα πρέπει να είναι, εσωτερικά και εξωτερικά, εξοπλισμένη με έγχρωμες τηλεοπτικές κάμερες παρακολούθησης του κοινού, σταθερά τοποθετημένες σε συγκεκριμένες θέσεις και με δυνατότητα πανοραμικής λήψης και κίνησης, όπως ακριβώς ορίζεται στη Κ.Υ.Α. με αριθμό 2456/2003 (ΦΕΚ 1071β'/2003). Αυτές οι κάμερες θα πρέπει να εποπτεύουν όλες τις προσβάσεις του γηπέδου καθώς και

όλες τις περιοχές κοινού, εντός κι εκτός γηπέδου. Το κλειστό κύκλωμα τηλεοπτικής εποπτείας πρέπει να έχει τη δική του ανεξάρτητη παροχή ρεύματος και εσωτερικό κύκλωμα. Θα πρέπει να ελέγχεται και να λειτουργεί από την αίθουσα ελέγχου, όπου θα είναι εγκατεστημένες οι έγχρωμες οθόνες και επιπλέον θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει καθαρές φωτογραφίες τόσο εντός όσο και εκτός του γηπέδου.

8. Μέσα Ενημέρωσης.

8.1. Χώρος εργασίας μέσωσ ενημέρωσης.

Μία αίθουσα τουλάχιστον πρέπει να προορίζεται για τους εκπροσώπους των μέσων ενημέρωσης. Η αίθουσα αυτή πρέπει να είναι εξοπλισμένη με γραφεία και να έχει πρόσβαση σε όλες τις υπόλοιπες εγκαταστάσεις επικοινωνίας.

Οι ελάχιστες διαστάσεις αυτής της αίθουσας είναι 50 μ² για κατηγορία γηπέδου 1, 100 μ² για κατηγορία γηπέδου 2 και 150 μ² για κατηγορίες γηπέδων 3 και ελίτ.

8.2. Θεωρεία δημοσιογράφων

Τα θεωρεία των δημοσιογράφων πρέπει να βρίσκονται σε κεντρική θέση στην κύρια κερκίδα που βρίσκονται και τα αποδυτήρια των αθλητών και οι υπόλοιπες εξυπηρετήσεις των μέσων ενημέρωσης. Θα πρέπει να βρίσκονται σε τέτοια θέση που να εξασφαλίζουν ανεμπόδιση θέα όλου του αγωνιστικού χώρου και ασφάλεια από πιθανές παρεμβολές θεατών. Όλες οι θέσεις εργασίας των δημοσιογράφων θα πρέπει να είναι καλυμμένες. Οι εκπρόσωποι του τύπου θα πρέπει να έχουν εξαιρετική θέα του αγωνιστικού χώρου. Οι μόνιμες θέσεις των δημοσιογράφων θα πρέπει να είναι εξοπλισμένες με επιφάνεια εργασίας αρκετά φαρδιά ώστε να μπορεί να τοποθετηθεί πάνω σε αυτή ένας φορητός υπολογιστής και ένα σημειωματάριο. Ακόμα θα πρέπει να έχουν παροχές ρεύματος και συνδέσεις τηλεφώνου / μόντεμ.

Αναλυτικά για γήπεδα κατηγορίας 1: θα πρέπει να εξασφαλίζονται τουλάχιστον 20 καλυμμένα καθίσματα,

για γήπεδα κατηγορίας 2: τουλάχιστον 50 καλυμμένα καθίσματα,

για γήπεδα κατηγορίας 3: τουλάχιστον 100 καλυμμένα καθίσματα και τέλος

για γήπεδα κατηγορίας ελίτ: τουλάχιστον 200 καλυμμένα καθίσματα.

Σε περιπτώσεις γηπέδων ποδοσφαίρου που πρόκειται να φιλοξενήσουν αγώνες σημαντικών διοργανώσεων τα θεωρεία των δημοσιογράφων θα πρέπει να είναι σχεδιασμένα έτσι ώστε η χωρητικότητά τους να αυξάνει σημαντικά εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο. Εφόσον οι απαιτήσεις είναι μεγάλες θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα θέσεις θεατών να τροπο-

ποιούνται σε θέσεις δημοσιογράφων ή θέσεις τηλεοπτικών συντακτών. Διοργανώσεις για τις οποίες εκδηλώνεται μεγάλο δημοσιογραφικό ενδιαφέρον απαιτούν πολλαπλές τηλεφωνικές εγκαταστάσεις καθώς και συνδέσεις ίντερνετ υψηλών ταχυτήτων. Δεν είναι υποχρεωτικό να παρέχεται επιφάνεια εργασίας για όλες τις πρόσθετες θέσεις. Προτείνεται να έχουν επιφάνεια εργασίας τουλάχιστον οι μισές πρόσθετες θέσεις.

8.3. Θέσεις ραδιοτηλεοπτικών σχολιαστών

Κάθε γήπεδο ποδοσφαίρου πρέπει να έχει κατ' ελάχιστο κάποιο αριθμό καλυμμένων θέσεων για ραδιοτηλεοπτικό σχολιασμό, ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκει.

Και πιο συγκεκριμένα:

γήπεδα κατηγορίας 1 τουλάχιστον 2 θέσεις,

γήπεδα κατηγορίας 2 τουλάχιστον 5 θέσεις,

γήπεδα κατηγορίας 3 τουλάχιστον 25 θέσεις και τέλος

γήπεδα κατηγορίας ελίτ τουλάχιστον 40 θέσεις.

Κάθε θέση σχολιασμού θα πρέπει να έχει τουλάχιστον 3 καθίσματα.

8.4. Αίθουσα συνεντεύξεων τύπου

Σε γήπεδα κατηγορίας 1, απαιτείται τμήμα του χώρου εργασίας των μέσων ενημέρωσης να μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως αίθουσα συνεντεύξεων τύπου.

Για τις υπόλοιπες κατηγορίες γηπέδων θα πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον μία αίθουσα συνεντεύξεων τύπου, εξοπλισμένη με ένα γραφείο, με πλατφόρμα για κάμερα, με βάθρο ομιλητών, με split box, με μεγαφωνικό σύστημα και καθίσματα.

Για κατηγορία γηπέδων 2, ο ελάχιστος αριθμός καθισμάτων είναι 50, για κατηγορία 2, 75 καθίσματα και για κατηγορία ελίτ, 100.

Η αίθουσα συνεντεύξεων τύπου πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμη από τα αποδυτήρια των αθλητών και θα πρέπει να είναι κατασκευασμένη αμφιθεατρικά με την κάθε σειρά θέσεων να είναι ελαφρά υπερυψωμένη σε σχέση με τις μπροστινές της. Για σημαντικές διοργανώσεις θα πρέπει να υπάρχουν και τουλάχιστον τρεις θάλαμοι διερμηνείας.

9. Διοίκηση και άλλοι χώροι.

Κάθε σύγχρονη αθλητική εγκατάσταση ανάλογα με τη δυναμικότητα, το μέγεθος και τη σημασία της πρέπει να έχει τους γραφειακούς χώρους διοίκησης που της αναλογούν.

Οι χώροι αυτοί, κατ' ελάχιστο, προτείνεται να είναι οι πιο κάτω:

- 9.1. **Διοίκηση Γηπέδου.** γραφεία εμβαδού περίπου 25 μ² το καθένα Θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν ότι σε περιόδους σημαντικών διοργανώσεων υπάρχει η δυνατότητα κάποια από αυτά να χρησιμοποιηθούν ως γραφεία **Διοίκησης Αγώνων** της διοργανώτριας Αρχής.
- 9.2. **Ασφάλεια Γηπέδου.** Ένα γραφείο ελάχιστου εμβαδού 30 μ² (Αστυνομία, Πυροσβεστική κτλ).
- 9.3. **Χώρος Πληροφορικών Συστημάτων.** Ένας χώρος ελάχιστου εμβαδού 12 μ².
- 9.4. **Αίθουσα συνεδριάσεων.** Μία αίθουσα ελάχιστου εμβαδού 30 μ², με δυνατότητα υποδιαίρεσης της σε μικρότερους χώρους εφόσον παραστεί ανάγκη.
- 9.5. **Χώροι υγιεινής και αποδυτήρια προσωπικού.** Από ένα για άνδρες και γυναίκες.
- 9.6. **Αποθήκες οργάνων κι εξοπλισμού** ο αριθμός και το μέγεθος των οποίων θα προσδιορίζεται από το μέγεθος και την κατηγορία των αθλητικών εγκαταστάσεων.

10. Χώροι θεατών.

Οι χώροι εξυπηρέτησης των θεατών αναπτύσσονται περιμετρικά του αγωνιστικού χώρου και πέραν των προβλεπομένων ζωνών ασφαλείας και της βοηθητικής περιοχής αυτού, ενώ αποκλείεται η δυνατότητα προσπέλασης των θεατών με οποιοδήποτε τρόπο στον αγωνιστικό χώρο, είτε με τη κατασκευή περιμετρικής τάφρου, είτε με περιφράξεις ασφαλείας, όπως περιγράφεται ανωτέρω.

10.1. Χωρητικότητα.

Η χωρητικότητα σε θεατές μιας οποιασδήποτε ποδοσφαιρικής εγκατάστασης, εξαρτάται από το είδος αυτής και το μέγεθος της, δηλαδή αν πρόκειται για ένα γήπεδο που θα γίνονται διεθνείς αγώνες, ή προορίζεται για αγωνιστικές εκδηλώσεις τοπικού χαρακτήρα, ενώ θα πρέπει στο σχεδιασμό να λαμβάνονται υπ' όψιν και οι μελλοντικές ανάγκες που ενδεχομένως προκύψουν.

Πάντως η ελάχιστη απαίτηση για αγωνιστικές εκδηλώσεις διεθνούς ενδιαφέροντος είναι 30.000 καθήμενοι θεατές, ενώ η αντίστοιχη ελάχιστη απαίτηση για αγώνες εθνικού ενδιαφέροντος περιορίζεται στους 3.000 θεατές.

Η χωρητικότητα υπολογίζεται με κατ' ελάχιστο 45 εκ. μήκους κερκίδας, ή όσα είναι τα καθίσματα.

Δεν επιτρέπεται η ύπαρξη ορθίων θεατών και μάλιστα σε γήπεδα που προορίζονται για μεγάλους διεθνείς αγώνες. Ποδοσφαιρικοί αγώνες με όρθιους θεατές μπορεί να διεξαχθούν μόνο σε επίπεδο ερασιτεχνικής κατηγορίας, ή τοπικών ενώσεων, αν και δεν συνιστάται.

10.2. Κερκίδες θεατών.

Οι κερκίδες θεωρούνται χώρος συνάθροισης κοινού υπαίθριος, με σταθερές θέσεις (Κανονισμός Πυροπροστασίας άρθρο 10 § 6) και πρόκειται για σειρές αναβαθμών με ελάχιστο πλάτος 85 εκ. και κυμαινόμενο ύψος, όπως αυτό προκύπτει από τη μελέτη της καμπύλης ορατότητας, που θα επιτρέπει όμως τη τοποθέτηση καθισμάτων σε σταθερό ύψος 40 (\pm 2) εκ. και την ευχερή άνοδο και κάθοδο από τις εγκάρσιες κλίμακες. Στη περίπτωση που δεν υπάρχουν καθίσματα το μέγιστο ύψος του αναβαθμού δεν μπορεί να ξεπερνά τα 52 εκ. Είναι κατά κανόνα μόνιμες κατασκευές, αλλά ενδεχομένως και προσωρινές. Σε κάθε περίπτωση, εφαρμόζονται απολύτως όλοι οι Κανονισμοί Ασφαλείας (Αντισεισμικός κανονισμός, Πυροπροστασίας, η Κ.Υ.Α. Αρ. οικ. 46596/22-11-04 κτλ.).

Δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην ορατότητα, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται πλήρως, ελεύθερη θέα σε κάθε σημείο του αγωνιστικού χώρου.

10.2.1. **Ορατότητα.** Από τις κερκίδες θα εξασφαλίζεται η ελεύθερη ορατότητα όλων των θεατών σε όλο το μήκος και το πλάτος του αγωνιστικού χώρου, χωρίς κανένα απολύτως εμπόδιο.

Οι παράμετροι που λαμβάνονται υπ' όψη είναι α.) η απόσταση του κάθε θεατή από το πλέον απομακρυσμένο σημείο του αγωνιστικού χώρου σε σχέση με τον ίδιο και β.) η καμπύλη ορατότητας.

10.2.1.α. Η απόσταση κάθε θεατή από το κέντρο (σέντρα) του γηπέδου συνιστάται να μην ξεπερνά τα 90 μέτρα (ακτίνας κύκλου από το κέντρο του γηπέδου). Επειδή σε γήπεδα μεγάλης χωρητικότητας θεατών, ή σε εκείνα που συνδυάζεται το ποδόσφαιρο με τα αγωνίσματα στίβου, αυτό δεν είναι πάντα δυνατό, τότε η απόσταση κάθε θεατή από τη διαγωνίως απέναντι σε αυτόν γωνία του γηπέδου (corner), δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να ξεπερνά τα 190 μ., ή τα 125 μ. ακτίνας κύκλου από το κέντρο του γηπέδου.

10.2.1.β. Καμπύλη Ορατότητας.

Στην επίλυση και τη χάραξη της **καμπύλης ορατότητας** λαμβάνονται υπ' όψιν τα ακόλουθα:

α. Στόχος. Ως σημείο στόχευσης λαμβάνονται οι πλάγιες γραμμές οριοθέτησης του αγωνιστικού χώρου.

β. Ύψος οφθαλμών θεατή από το δάπεδο της κερκίδας **1.25 μ.**, ενώ από την επιφάνεια του καθίσματος **0.85 μ.**

γ. Ελάχιστη κατακόρυφη απόσταση μίας γραμμής όρασης με την αμέσως επόμενη: **0.10 εκ.**

10.2.2. **Ασφάλεια θεατών.** Για τη ασφάλεια των θεατών επιβάλλεται να ισχύουν οι εξής προϋποθέσεις :

Οι έξοδοι θα πρέπει να προβλεφθούν σε τέτοιες θέσεις, ώστε να διασφαλίζεται η πλήρης ασφάλεια των θεατών και η αποχώρησή τους στο μικρότερο δυνατό χρονικό διάστημα, ιδίως σε περιπτώσεις κινδύνου, ή πανικού.

Επίσης, θα πρέπει να προβλεφθεί η ευχερής και ακίνδυνη προσέλευση και αποχώρηση στις και από τις κερκίδες των ατόμων μειωμένης κινητικότητας.

Η κυκλοφορία των θεατών στις κερκίδες και στους χώρους εξυπηρέτησής τους δεν πρέπει σε κανένα σημείο, να συμπίπτει, ή να διασταυρώνεται με την εσωτερική κυκλοφορία γύρω από τον αγωνιστικό χώρο και τους χώρους που εξυπηρετούν τους αθλούμενους.

Οι κερκίδες ανάλογα με τους θεατές (π.χ. οπαδοί της γηπεδούχου ομάδος, ή της αντίστοιχης φιλοξενούμενης και ανάλογα με το είδος τους π.χ. διακεκριμένοι, δημοσιογράφοι κτλ.), θα διαχωρίζονται σαφώς σε διακριτά και αυτόνομα ως προς τη λειτουργία τους τμήματα - τομείς, με ξεχωριστές εισόδους και εξόδους, καθώς και χώρους εξυπηρέτησης.

Ο διαχωρισμός αυτός θα γίνεται με κιγκλιδώματα όπως σαφώς ορίζεται στη Κ.Υ.Α. Αρ. οικ. 46596/22-11-2004.

Τα διαχωριστικά κιγκλιδώματα πρέπει να είναι απόλυτα ασφαλή, εκείνο δε που θα τοποθετείται στον κάτω διάδρομο των κερκίδων πρέπει να επιτρέπει την ελεύθερη ορατότητα των θεατών.

10.2.3. **Θέσεις επίσημων θεατών (VIP's).** Ένας τομέας των κερκίδων θα προσδιορίζεται για τους επίσημους θεατές, από όπου θα υπάρχει η δυνατότητα επικοινωνίας με τον αγωνιστικό χώρο μέσω ελεγχόμενης διόδου, για την απονομή μεταλλίων. Ο τομέας αυτός κατά κανόνα πρέπει να βρίσκεται στη δυτική πλευρά του αγωνιστικού χώρου (η πλάτη των θεατών προς τη Δύση). Επίσης, θα υπάρχει προς και από τις θέσεις αυτές επικοινωνία με τους αντίστοιχους χώρους εξυπηρέτησής τους σε χώρους είτε κάτω, είτε πέραν των κερκίδων (π.χ. φουαγιέ, χώροι υγιεινής, αναψυκτήρια κτλ.). Ενώ θα προβλέπονται ανεξάρτητες εισοδοι και έξοδοι αυτών.

10.2.4. **Θέσεις δημοσιογράφων.** Όπως και στις παραπάνω παραγράφους 8.2. & 8.3. περιγράφεται αναλυτικά, ξεχωριστός τομέας των κερκίδων, στη δυτική πλευρά του αγωνιστικού χώρου, προβλέπεται για τους δημοσιογράφους, είτε του γραπτού, είτε του ηλε-

κτρονικού τύπου, με ανεξάρτητες εισόδους και εξόδους, ασφαλή και ευχερή πρόσβαση στη μικτή ζώνη (όπου θα δίδονται οι συνεντεύξεις), εφ' όσον προβλέπεται η ύπαρξή της, καθώς και στους αντίστοιχους χώρους εξυπηρέτησης. Επί των κερκίδων και σε χώρους που δεν εμποδίζεται η ελεύθερη ορατότητα από τους λοιπούς θεατές, προβλέπονται κλειστά δημοσιογραφικά θεωρεία σε μέγεθος και αριθμό που εξαρτάται από το μέγεθος της εγκατάστασης και το είδος των αγωνιστικών εκδηλώσεων σ' αυτή. Τα βάθρα έδρασης των δημοσιογραφικών εδράνων μαζί με τα αντίστοιχα καθίσματα, καταλαμβάνουν κατά κανόνα δύο σειρές κερκίδων (πλάτος 1,70 μ.). Το μήκος κερκίδας που καταλαμβάνει μια θέση δημοσιογράφου με το αντίστοιχο έδρανο δεν μπορεί να είναι μικρότερο των 90 εκ., ενώ για κάθε έδρανο θα προβλέπεται παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και τηλεπικοινωνιακή σύνδεση (τηλέφωνο, μόντεμ κτλ).

10.2.5. **Θέσεις Α.με.Α.** Στις κερκίδες και σε περιοχή που προσφέρεται η εύκολη προσπέλαση ατόμων με μειωμένη κινητικότητα μέσω ραμπών, όπως ο κάτω διάδρομος των κερκίδων, θα προβλέπονται επαρκείς θέσεις για τη στάθμευση των αμαξιδίων. Το πλάτος που καταλαμβάνει κάθε θέση Α.με.Α. είναι κατ' ελάχιστο 90 εκ.

10.2.6. **Καθίσματα:** Επί των αναβαθμών των κερκίδων τοποθετούνται ανεξάρτητα καθίσματα, σταθερά, χωρίς υποβραχιόνια. Η χρήση προσωρινών καθισμάτων απαγορεύεται.

Το κάθισμα θα πρέπει να πληροί τις παρακάτω απαιτήσεις:

Να έχει απόλυτο πλάτος τέτοιο, ώστε η από άξονα σε άξονα καθίσματος απόσταση να είναι 45 εκ., με μεταξύ τους κενό διάστημα από 3 έως 5 εκ..

Να έχει απόλυτο βάθος τέτοιο, ώστε το κάθισμα να αφήνει μεταξύ δύο σειρών (κερκίδων), ελεύθερο διάδρομο 40 εκ..

Η πλάτη του καθίσματος να έχει ύψος 35 εκ. ± 5 εκ.

Να διαθέτει τελειώματα καμπυλωμένα.

Να είναι ανατομικό και ικανοποιώντας τις απαιτήσεις των προηγούμενων εδαφίων, να παρέχει τις καλύτερες δυνατές συνθήκες άνεσης.

Να διαθέτει υψηλή αντοχή σε καταπονήσεις, τόσο από το ωφέλιμο φορτίο που παραλαμβάνει, όσο και σε πάσης φύσεως άλλες καταπονήσεις και συνθήκες (κάμψη, εφελκυσμό, κρούση, φωτιά κτλ), αυτό καθαυτό το κάθισμα, η κατασκευή στήριξής του στη κερκίδα και συγχρόνως και τα δύο μαζί.

Ο χρωματισμός των καθισμάτων θα γίνεται με χρώματα ανεξίτηλα και υψηλής μηχανικής αντοχής, ανάλογα με τα υλικά κατασκευής του, άρρηκτα συνδεδεμένα με την υπόβασή τους, εφ' όσον δεν είναι ενσωματωμένα στη μάζα του υλικού κατασκευής του καθίσματος.

Η απόχρωση θα καθορισθεί σε συνεννόηση με την Υπηρεσία, στη φάση της Μελέτης Εφαρμογής.

Θα διαθέτει τόσο στο εμπρόσθιο, όσο και στο οπίσθιο πάνω τμήμα της πλάτης, θέση σε εσοχή, όπου θα τοποθετείται πινακίδα αρίθμησης, άρρηκτα συγκολλούμενου αυτοκόλλητου τύπου, με ένδειξη της σειράς του καθίσματος (π.χ. Δ12), γραμμένη με ανάγλυφους σε εσοχή χαρακτήρες.

Η επιφάνεια του καθίσματος, που είτε υλοποιείται με χρωματισμό, είτε με έγχρωμη μάζα υλικού θα είναι:

- Απολύτως λεία, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα εύκολου καθαρισμού.

- Αντιανακλαστική, ώστε να αποφεύγονται ανεπιθύμητες αντανακλάσεις.

- Ανθεκτική σε απορρυπαντικά, διαλύτες και καθαριστικά αναγραφής συνθημάτων με SPRAY.

- Άφλεκτη, ή τουλάχιστον αυτοσβενύμενη.

- Ανθεκτική σε μηχανικές φθορές (γδαρσίματα κτλ.).

Να παρέχει τη δυνατότητα ταχείας και εύκολης αντικατάστασης, σε περίπτωση φθοράς του, χωρίς να απαιτείται αφαίρεση και επανατοποθέτηση παρακείμενων καθισμάτων.

Το κάθισμα θα στηρίζεται στις από σπλισμένο σκυρόδεμα μόνιμες κερκίδες, με τρόπο που να εξασφαλίζεται υψηλή αντοχή και ασφάλεια, τόσο σε στατικές, όσο και σε δυναμικές καταπονήσεις, όπως αυτές περιγράφονται παραπάνω, είτε ανεξάρτητα, είτε με βοηθητική, μεταλλική κατασκευή, προστατευμένη κατά της οξείδωσης, με θερμό γαλβανισμό, ή βαφή κόνεως, στην απόχρωση των κερκίδων.

Οποιαδήποτε στερέωση στο σκυρόδεμα, θα υλοποιείται με μεταλλικά εκτονούμενα βύσματα και αντίστοιχες αυτασφάλιστες βίδες, ή άλλες σύγχρονες μεθόδους στερέωσης, με εξαρτήματα εξασφαλισμένα από οξείδωση, με θερμό γαλβανισμό, ή άλλες εξελιγμένες μεθόδους αντισκωρικής προστασίας.

Τέλος, μετά την πλήρη τοποθέτηση και στερέωση των καθισμάτων πάνω στις κερκίδες, θα πρέπει να πληρούνται απολύτως όλοι οι όροι και οι προϋποθέσεις της καλής ορατότητας, όπως περιγράφεται παραπάνω.

10.3. Στέγαστρα.

Σε εγκαταστάσεις που προορίζονται για αγωνιστικές εκδηλώσεις κατηγορίας ελίτ, μέρος των κερκίδων θα πρέπει να είναι καλυμμένες με ειδικά στέγαστρα, όπως αναφέρεται και στον επισυναπτόμενο πίνακα Τ.ΠΟΣ-2, δηλαδή τουλάχιστον 22.500 καλυμμένες θέσεις από τις 30.000 που απαιτούνται, για τη προστασία των θεατών από τις καιρικές συνθήκες. Για

τις υπόλοιπες κατηγορίες, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Ε.Π.Ο., τουλάχιστον το ¼ των θέσεων για καθήμενους θεατές του γηπέδου πρέπει να είναι στεγασμένες. Τα φέροντα στοιχεία των στεγάστρων αυτών σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να εμποδίζουν την ελεύθερη ορατότητα.

10.4. Βοηθητικοί χώροι εξυπηρέτησης θεατών.

Σε περιοχές με άμεση προσπέλαση στις κερκίδες, είτε πέραν αυτών, είτε σε διαμορφωμένους χώρους κάτω από αυτές, θα πρέπει να υπάρχουν βοηθητικοί χώροι εξυπηρέτησης των θεατών, (ανά κατηγορία αυτών και ανά τομέα κερκίδων), ορθολογικά κατανεμημένοι σε κάθε τμήμα του γηπέδου, για την ευχερέστερη δυνατή εξυπηρέτηση τους. Τέτοιοι χώροι είναι:

10.4.1. **Χώροι υγιεινής.** Προβλέπονται ανεξάρτητοι χώροι υγιεινής σε συγκροτήματα για άνδρες, γυναίκες και Α.μεΑ., που θα καλύπτουν κατ' ελάχιστο τις απαιτήσεις της Κ.Υ.Α. Αρ. οικ. 46596/22-11-04. Οι χώροι υγιεινής θα διαθέτουν προθάλαμο και αντίστοιχες θέσεις νιπτήρων.

Σημειωτέον η Ε.Π.Ο. προβλέπει αναλογία τουλάχιστον μιας θέσης αποχωρητηρίου ανά 65 θεατές περίπου, ή συνολικά 15 θέσεις ανά 1.000 θεατές.

Συγκεκριμένα, στα συγκροτήματα χώρων υγιεινής των ανδρών, προβλέπονται ανά 1.000 θέσεις: 2 αποχωρητήρια με λεκάνη και 8 ουρητήρια.

Στα αντίστοιχα γυναικεία προβλέπονται 4 αποχωρητήρια με λεκάνη, ενώ θα υπάρχει και ένα (1) ξεχωριστό W.C. με προθάλαμο, τις κατάλληλες διαστάσεις και εξοπλισμό για την εξυπηρέτηση των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα.

10.4.2. **Κυλικεία.** Σε χώρους του γηπέδου εύκολα προσπελάσιμους προς και από τις κερκίδες θα πρέπει να υπάρχουν εγκαταστάσεις τροφοδοσίας και αναψυκτικών για όλους τους θεατές σε κάθε τμήμα του γηπέδου. Οι εγκαταστάσεις αυτές θα αποτελούν σταθερά σημεία πώλησης, αλλά και τροφοδοσίας πλανόδιων πωλητών στις κερκίδες. Ειδικά στη περιοχή των διακεκριμένων θέσεων (VIP's), συνιστάται η ύπαρξη οργανωμένων χώρων φουαγιέ με αντίστοιχες εγκαταστάσεις αναψυκτηρίων και ενδεχομένως εστιατορίου. Αντίστοιχοι χώροι προβλέπονται και για την εξυπηρέτηση του Τύπου.

10.4.3. **Εγκαταστάσεις Πρώτων Βοηθειών.** Πέραν της αναγκαιότητας ύπαρξης οργανωμένου χώρου ιατρείου και Πρώτων Βοηθειών, όπως η Κ.Υ.Α. Αρ. οικ. 46596/22-11-2004 ορίζει, συνιστάται σε ποδοσφαιρικά γήπεδα, με μεγάλη

χωρητικότητα (πλέον των 3.000 θεατών), σε σταθερές κερκίδες, να προβλέπονται χώροι έκτακτης ιατρικής φροντίδας και παροχής πρώτων βοηθειών, που θα πληρούν τους κανόνες λειτουργίας που η αντίστοιχη Νομοθεσία προβλέπει, όπως εξ' άλλου προβλέπεται στο άρθρο 12 του Κανονισμού Γηπέδων της Ε.Π.Ο.

11. Περιβάλλον χώρος.

Ο Περιβάλλον χώρος θα πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις της § 3 της παρούσης, ειδικά όσον αφορά στην άνετη και ασφαλή εσωτερική κυκλοφορία του κάθε είδους χρηστών της εγκατάστασης, είτε πρόκειται για τους αθλούμενους, ή για τους θεατές οποιασδήποτε κατηγορίας, καθώς και του κάθε είδους απαιτούμενου προσωπικού για τη λειτουργία της εγκατάστασης, μέσω του εσωτερικού δικτύου κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων και κυρίως των οχημάτων ασφαλείας και τροφοδοσίας, με τη κατάλληλη σαφή διαφοροποίηση των οδεύσεων ανάλογα με το είδος τους.

Η αποχώρηση από κάθε τομέα του γηπέδου πρέπει να επιτυγχάνεται στο συντομότερο δυνατό χρόνο, να είναι άνετη και προπαντός ασφαλής.

Περιμετρικά του γηπέδου θα πρέπει να υπάρχει ζώνη, όπου η κυκλοφορία και η παραμονή των θεατών θα είναι απολύτως ελεγχόμενη, τόσο κατά τη προσέλευση τους, όσο και κατά τη παραμονή και αποχώρησή τους, με τρόπο που να διασφαλίζεται ο διαχωρισμός τους (π.χ. φίλαθλοι αντίπαλων ομάδων), με τον προσφορότερο δυνατό τρόπο, όπως εξ' άλλου ορίζει στο άρθρο 5 η Κ.Υ.Α. Αρ. οικ. 46596/22-11-2004.

Σημειώνεται ότι ο έλεγχος των εισιτηρίων, εφ' όσον και όταν προβλέπονται, αλλά και ο οποιοσδήποτε άλλος έλεγχος των θεατών, θα πρέπει να γίνεται εκτός της ελεγχόμενης αυτής ζώνης και στη περίμετρο της.

Πινακίδες σήμανσης, (ενημέρωσης, προειδοποίησης και κατεύθυνσης), προβλέπονται σε όλες τις επί μέρους περιοχές, όπου θα αναφέρονται όλες οι εγκαταστάσεις του γηπέδου, οι θύρες πρόσβασης στις κερκίδες, τα σημεία εισόδου και εξόδου, οι υποστηρικτικές εγκαταστάσεις, οι οδεύσεις και έξοδοι εκτάκτου ανάγκης κτλ.

Ειδικά τα οχήματα έκτακτης ανάγκης και ασφαλείας (Αστυνομία, ΕΚΑΒ, Πυροσβεστική κτλ), θα πρέπει σύμφωνα και με την Κ.Υ.Α. Αρ. οικ. 46596/22-11-2004, να έχουν απρόσκοπτη προσπέλαση σε όλες τις εγκαταστάσεις του γηπέδου, να μπορούν να πλησιάζουν σε όλους τους χώρους που έχουν σχέση, είτε πρόκειται για το αγωνιστικό χώρο, είτε για υποστηρικτικές εγκαταστάσεις, όπως το Ιατρείο κτλ, να καλύπτουν το σύνολο του γηπέδου και του περιβάλλοντος χώρου, ενώ συνιστάται να έχουν αποκλειστικό μόνιμο χώρο στάθμευσης.

Οι θέσεις στάθμευσης για το κοινό δεν θα πρέπει να είναι συγκεντρωμένες σε ένα μόνο σημείο του ευρύτερου χώρου του γηπέδου, αλλά κατά το δυνατόν, να υπάρχει διασπορά, έτσι ώστε να διευκολύνεται η προσέλευση και η αποχώρηση των θεατών, από περισσότερα του ενός σημεία περιμετρικά του γηπέδου.

Σημειώνεται η αναγκαιότητα τήρησης των ελαχίστων απαιτήσεων της Νομοθεσίας ως προς τον αριθμό των θέσεων στάθμευσης, ενώ στη περίπτωση που η περιοχή του γηπέδου δεν εξυπηρετείται επαρκώς από μαζικά μέσα μεταφοράς, ο αριθμός αυτός θα είναι αυξημένος ανάλογα και κατόπιν συνεννόησης με την ελέγχουσα την εγκατάσταση Αρχή.

Οι συντάξαντες

Κων/νος Σταύρου, Όθων Κουμαρέλλας
Αρχιτέκτονες Μηχανικοί

Οι Προϊστάμενοι

Ιω. Παπαδημητρίου, Αικ/ρίνη Χατζάκου
Αρχιτέκτονες Μηχανικοί

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Μελετών

Αικατερίνη Χατζάκου
Αρχιτέκτων Μηχανικός